

Spectacole montate de regizori români

Repetiție la „Livada cu vișini” de Cehov la Teatrul din Novi Sad, sub conducerea lui Harag György

Scenă din „D-ale carnavalului” de I. L. Caragiale la Teatrul „Julian Tuwim” din Lodz, în regia lui Alexandru Colpacci

În stagiunea care se încheie, teatrul românesc s-a afirmat în lume, potrivit unui principiu al economiei moderne: a exportat idei și talent. Emisarii săi au fost regizorii, invitați de teatre din diverse țări să semneze direcția de scenă a unor spectacole. Fapt semnificativ, anumite legături de colaborare se statornicesc. Unii regizori s-au făcut cunoscuți, au obținut succese și sînt solicitați să revină: Liviu Ciulei — în S.U.A., Horia Popescu și Harag György — în Iugoslavia, Călin Florian — în Polonia, Margareta Niculescu — în Norvegia etc.

A fost un an teatral al întreprinderilor regizorale importante și de prestigiu: Dinu Cernescu a montat, la Budapesta, *Zamolxe* de Lucian Blaga și pune în scenă, la Bruxelles, *Măsură pentru măsură* de Shakespeare. La Belgrad, Horia Popescu a semnat direcția de scenă la *Oedip-rege* de Sofocle. În acest an teatral, Harag György a realizat, în Iugoslavia, două spectacole: *A murit Tarelkin!* de Suhovokobilin, la Teatrul Național din Subotica, și *Livada de vișini* de Cehov, la Teatrul din Novi Sad. Montarea face parte dintr-un ciclu Cehov, în care Harag mai semnase și *Trei surori*: prezentată, la începutul verii, la Festivalul teatrelor din Serbia și Voivodina, a obținut Marele Premiu al Festivalului.

Emisar nu numai al teatrului, ci în general al valorilor culturii românești, poate fi socotit Alexandru Colpacci, care a montat, pe scena Teatrului „Julian Tuwim” din Lodz, una dintre nemuritoarele opere caragialeene — *D-ale carnavalului*. Deși premiera abia a avut loc, ne-au parvenit

totuși primele ecouri. Iată două extrase din cronici publicate în presa poloneză: „D-ale carnavalului are două straturi. Unul, tipic de comedie, se bazează pe nenumărate încurcături, pe o serie nesfârșită de neînțelegeri, rezultând din aranjamentele complicate ale celor două doamne pline de temperament, ale amanților lor și ale fantelui seducător, care este frizerul local. Al doilea, ascuns sub pelicula subțire a risului nepăsător, în cursul jocurilor și petrecerilor de carnaval, este condiția socială a personajelor...”

Regizorul Alexandru Colpacci, învitat al Teatrului „Julian Tuwim”, se referă permanent la acest al doilea strat. Din această cauză, uneori slăbește puțin ritmul spectacolului, dând spectatorului un timp de gândire, de reflecție, pentru ca, printre focrile de artificii ale inventivității autorului, să nu se piardă accentele sociale ale comediei. În același timp, evidențiază comicul de situație și comicul verbal cuprins în nemaipomenitele peripeții ale personajelor, colorind din belșug totul cu ingenioase idei de punere în scenă”. (Jerzy M. Fiedosiejew, „Express Ilustrowany”, Lodz).

„(...) regizorul reușește să ne farmece prin ritm și prin inventivitate în situațiile comice, lucru dificil de obținut; el introduce o ordine în avalanșa de evenimente. Astfel am avut șansa de a cunoaște un alt Caragiale, jucat în stilul farsei, dar redând prin limbajul actual climatul specific al periferiei românești de la sfârșitul secolului XIX”. (Henryk Pavlek, „Glos Robotncz”, Lodz).

Consecvent popularizator al dramaturgiei românești pe scenele poloneze s-a dovedit a fi și Călin Florian. În urma succesului de care s-a bucurat spectacolul cu *Steaua fără nume* pe scena lublineză, cît și la Festivalul de la Katowice, el a primit și alte invitații.

Recent, a realizat încă două spectacole, pe cele două scene ale Teatrului „J. Szaniawski” din Plock: *O noapte furtunoasă* de I. L. Caragiale și *Cine ești tu?* de Paul Everac. E de reținut că *O noapte furtunoasă* (într-o nouă traducere, realizată, la cererea re-

„O noapte furtunoasă” de I. L. Caragiale la Teatrul Dramatic „J. Szaniawski” din Plock, în direcția de scenă a lui Călin Florian

„Crăiasa zăpezii” după H. Chr. Andersen la Norske Teatret, dramatizare și regie de Margareta Niculescu

„Fata din Andros“

(Teatrul Național)

la Festivalul clovnilor

În luna iunie, a avut loc, la Amsterdam, cea de-a șasea stagiune a Teatrului Naționalului, în cadrul unei foarte populare manifestări teatrale olandeze, Festivalul clovnilor, aflat la a cincea ediție. Au participat 90 de trupe din 26 de țări, care, timp de 17 zile, au oferit publicului peste 500 de spectacole. Alături de formații de teatru olandeze, au participat numeroase ansambluri străine, unele care mai onoraseră edițiile anterioare ale Festivalului (din Anglia, S.U.A., Franța, Belgia, Canada), altele care veneau pentru întâia oară (din R. P. Ungaria, R. P. Polonă, R. S. Cehoslovacă ș.a.). A fost invitat și Teatrul Național din București, cu piesa *Fata din Andros* de Terențiu, pusă în scenă de Grigore Gonța, cu o echipă formată în majoritate din tinerii actori ai Naționalului: Mihai Mălaimare, Gheorghe Visu, Alexandru Georgescu, Mihai Niculescu, Radu Gheorghe, Radu Ițcuș, Constantin Diplan, Bogdan Mușatescu, Eugenia Maci, Olga Delia Mateescu și Tamara Crețulescu.

Obiectivul acestei manifestări de mare amploare a fost de a pune teatrul în slujba păcii, a destinderii politice internaționale. În același timp, intenția Institutului Internațional de Teatru a fost și de a contribui la dezvoltarea și diversificarea formelor de teatru contemporan.

În cadrul unei atât de interesante și de prestigioase manifestări, spectacolul Teatrului Național (care a înregistrat până acum peste 250 de reprezentații) a obținut un succes strălucit. Succes atestat, în primul rând, de publicul Festivalului care a aplaudat frenetic cele cinci spectacole românești, apoi de artiștii diferitelor companii străine cu care regizorul piesei și actorii noștri au avut rodnice schimburi de păreri, precum și de presa olandeză. Cronicarii dramatici au apreciat originalitatea, vigoarea și fantezia concepției regizorale, ca și jocul dinamic, viu, cuceritor al interpreților. Conducerea Centrului olandez al Institutului Internațional de Teatru, cit și aceea a Festivalului, reprezentată prin domnii, Max Wagener, Steve Austen și Wonter de Boer, a formulat aprecieri extrem de măgulitoare în legătură cu participarea României.

Florian NICOLAU

gizorului, de către excelenta traducătoare Danuta Bienkowska) s-a jucat pentru prima dată, pe o scenă poloneză, iar Paul Everac e, de asemenea, pentru prima oară reprezentat în Polonia.

Cele trei premiere au fost realizate de Călin Florian în mai puțin de un an.

La Oslo, la Norske Teatret, o echipă românească a realizat un inspirat spectacol pentru copii, *Crăiasa zăpezii*, după H. Chr. Andersen: Margareta Niculescu — dramatizarea și regia, Sever Frențiu — scenografia, Ștefan Niculescu — muzica. Presa norvegiană elogiază în mod special faptul că reprezentația sparge tiparele categoriilor de vîrstă, fiind captivantă, deopotrivă, pentru copii și pentru adulți: „O afirm de la început: e un spectacol pentru familii, căci e atât de plin de sensuri și de conținut, pe toate planurile, încît îl subjugă pe spectator indiferent de vîrstă. (...)

E incredibil ce au reușit să facă din această piesă regizoarea Margareta Niculescu și scenograful Sever Frențiu: spectacolul are atîta fantezie și vigoare încît copiii îl urmăresc captivați. Actorii își manifestă toată pofta de joc...” (Sverre Morkhagen, „Nationen”).

„...A împărtăși copiilor, prin intermediul scenei, sensurile cele mai adînci ale acestui basm nu e deloc ușor. Fără a insista excesiv pe această latură, Margareta Niculescu, ca regizor experimentat al teatrului pentru copii, mizează mai mult pe crearea de caractere și de situații amuzante... Și aci, totul este foarte ingenios realizat. Cele mai multe personaje sînt irezistibil de hazlii. Măștile și costumele acestora, realizate de Sever Frențiu, sînt minunate“...

Regia, scenografia, muzica ca și traducerea expresivă și jocul plin de nerv, fac din *Crăiasa zăpezii* un autentic teatru de basm”. (Magnhild Aalen, „Vart Land”).